

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za tuzemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plačila in toži se v Ljubljani.

Casopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO. Via G. Lazzaroni 10

IZKLUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE v Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaia vsak torek in petek

Liubliana, petek 19. februarja 1943-XXI

Cena posamezni številki lir 0'80

»Trgovski list« — glasilo Zdrženja denarnih in zavarovalnih zavodov

Zdrženje denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine nam je poslalo naslednji dopis:

»Sporočamo vam, da je svet Zdrženja denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine na svoji seji dne 13. t. m. na predlog predsednika sklenil, da bo »Trgovski list« skupno glasilo denarnih in zavarovalnih zavodov Ljubljanske pokrajine, v katerem se bodo objavljale razne okrožnice, ki zadevajo člane podpisane združenja. Zato vas prosimo, da bi v vašem listu otvorili rubriko »Denarništvo in zavarovalstvo«, pod katero bi objavljali razne naše okrožnice.

Z zadoščenjem in veseljem objavljamo ta sklep sveta Zdrženja denarnih in zavarovalnih zavodov, ker je s tem postal »Trgovski list« še bolj glasilo vseh gospodarskih krogov Ljubljanske pokrajine in je s tem še bolj utrjena ne samo njegova pozicija, temveč tudi ugled.

Ze sedaj je posvečal »Trgovski list« napredku naših denarnih in zavarovalnih zavodov vso pažnjo, v bodoče mu bo kot glasilo naših denarnih in zavarovalnih zavodov njih razvoj še bolj pri srcu.

Prepričani pa smo, da bodo tudi denarni in zavarovalni zavodi podpirali prizadevanje »Trgovskega lista« za napredek našega gospodarstva.

Zboljšano izkoriščanje lesa v Italiji

Pristojni italijanski krogi so sedaj zaposleni z velikopoteznim načrtom, da bi se les v Italiji bolj intenzivno izkoriščal. Inicijativo za ta načrt je dal nacionalni svetnik Angelo Tarchi. V deželi, ki je revna na lesu kakor Italija, se more kriti lastna potreba na lesnem kurivu le v pičli meri, pa čeprav je našim zelo mnogo storil za gozdozgojbo. Zato gre prej omenjenemu načrtu tem večja važnost. Od nekaj se v Italiji lesno kurivo ne uporablja v obliki kakor v drugih deželah, temveč predvsem kot oglje. To oglje pa se še vedno pridobiva na star način kop. To pridobivanje pa je neracionalno, ker se izgube vsi postranski proizvodi in tudi lesa se porabi več. Da se pridobi 5 milijonov stotov ogija, je treba pri starem načinu pridobivanja ogija okoli 30 milijonov stotov lesa. Samo kolomaza bi se moglo kot postranski produkt pridobiti najmanj 1 milijon stotov, ki predstavljajo vrednost 100 milijonov lir. Poleg tega pa gre samo 16.6 odstotka lesa za oglje, dočim bi pri racionalnem pridobivanju 28 odstotkov lesa šlo za oglje.

Sedaj so izdelali načrt, da bi namesto na stari način v kopalni proizvodnji oglje v kovinskih pečeh. Če bi se to zgodilo, bi bilo potrebno za 5 milijonov stotov ogija samo 18 milijonov stotov lesa in bi se prihranilo 12 milijonov stotov lesa. Ta les naj bi se uporabil kot lesni alkohol za pogonsko kurivo. Ze v najbližji bodočnosti se bodo postavili potrebni industrijski obrati. Izračunali so nadalje, da bi se mogli iz neizkoriščene podrastit gozdov pridobiti

Spremembe taksnega zakona

III.

Plačevanje takse na priznanice

Člen 23. — Taksa na priznanice se plačuje v kolkih, ki jih lahko stranka neposredno nalepi in uniči s podpisom, če se pobotnica podpiše, z datumom ali s pečatnikom pa v drugih primerih.

Taksa se odmeri na celotno saldirano vsoto.

S formalnim potrdilom se razume: — vsaka nota, spis ali zapis po katerem koli naslovu, izdani za saldiranje, s katerimi se potrjuje popolni ali delni prejem v plačilo, izravnava ali dobropis;

— vsaka nota, spis ali zapis, ki ob kratkem ukinja dolg ali razveljavlja začetni spis;

— vsaka izjava o saldiranju ali čem drugem enakovrednem na menicah, računih, notah ali fakturah, ne glede na izdajatelja;

— vsaka izjava, pisana ali s štampiljko odtisnjena, kakor plačano, saldiranje, uničeno, izražano, odpisano, obračunano, ali drugače enakovredno, kar navadno pomeni plačilo v gotovini;

— vsako potrdilo, priznanica ali priznanje, izdano za plačila, opravljena za menice, trate, bone ali druge papirje oziroma z njimi in vsako navadno potrdilo o prejemu menic, bonov, trat ali drugih papirjev;

— vsako pismo ali dopisnica, s katero se potrjuje prejem denarja v popolno ali delno plačilo dolga.

Potrdila, s katerimi se izreče, da so obveznosti iz predhodnih pogodb ali iz razsodb ugasnile, se ne štejejo za formalna potrdila, izvemši potrdila o obrestih, o zakupnini, najemnini ipd.

Za priznanice glede plačil države obremenjena taksa izključno le upnika. Pri plačilih po skupnem pooblastilu se odmeri taksa za vsakega upravičenca, najsi izda priznanico in pooblaščenec v prid več upnikov.

Priznanična kolkovina po nakazilih, plačilnih nalogih, zakladnih nakazilih ali drugih izplačilnih listinah države, pokrajine, občin, drugih javnih uprav in pravnih oseb nadomešča predpisano takso za fakturo, noto ali račun.

Priznanice o plačah, nagradah itd.

Člen 24. — Priznanice o plačah, pekojnihah, mezdah, dokladah, nagradah, odškodninah in pripadkih vsakršne vrste nameščencev države, drugih javnih uprav ali pravnih oseb, vseh priznanice podčastnikov oboroženih sil, Kr. finančne straže in s podčastniki izenačenih starešin zbora varstvene straže ter delavcev v državnih tovarnah.

Če vsota presega:

L. 1.— toda ne L. 100.—: stalna taksa L. 0.10,

L. 100.—: sorazmerna taksa L. 0.05 za vsakih sto lir ali ulomek stotice lir.

Za vsote nad L. 100.— ne sme priznanična taksa znašati manj ko 15 centezimov.

Taksa se lahko plača s taksnim papirjem ali v kolkih, za plačila državnih uprav pa tudi z neposrednim odtegljajem.

Če se plača taksa v kolkih, jih mora izplačilni urad uničiti s pečatnikom.

Globe za kršitev taksnih predpisov

Člen 25. — Za vsako takšno kršitev na spisih in listinah, zavezanih taksi, ki je določena za formalna potrdila, še nadaljnji 3 milijoni stotov ogija, če bi se to izdelovalo na stari način in 7 milijonov stotov ogija, če bi se izdelovalo na racionalni način.

note, račune, fakture, spiske, izvlečke in prepise računov, se izreče globa, enaka stokratnemu znesku takse ali neplačanega dela takse, najmanj pa L. 24.—.

Prav taka kazen se izreče, če se noče izdati formalna priznanica ali če se s kolki obnove ali skušajo popraviti potrdila, ki so bila prvotno protipredpisno izdana.

Ista kazen, vendar z ne manjšim zneskom ko L. 60.— se izreče, če se v formalnih potrdilih navede manjša vsota od dejanske prejete z namenom, da se izogne celoma ali deloma plačilo takse, in za vsako drugo prevaro takega namena, nekvarno, glede vseh drugih primerov, višjim kaznim po kazenskih zakonih.

Sprememba sodnih taks

Člen 28. — Tar. št. 53 tarife sodnih taks se spreminja takole:

Na kazenske sodbe se plačajo za vsako sodbo naslednje takse:

1. če je en sam obsojenec:

a) pri obsodbi zaradi prestopka: — na sodbo okrajnega sodišča lir 30.—;

— na sodbo okrožnega kazenskega sodišča v drugi stopnji lir 60.—;

— na sodbo okrožnega sodišča kot prve stopnje lir 80.—;

— na sodbo apelacijskega sodišča lir 90.—;

b) pri sodbi za zločinstva:

— na sodbo okrajnega sodišča lir 90.—;

— na sodbo okrožnega sodišča kot druge stopnje lir 160.—;

— na sodbo okrožnega sodišča kot prve stopnje lir 190.—;

— na sodbo apelacijskega sodišča lir 240.—;

— na sodbo okrožnega sodišča za huda zločinstva, če je kazen višja ko dvanajst let ječe ali smrtna kazen, lir 320.—;

2. če sta z eno sodbo obsojeni dve osebi, se takse po šte. 1 zvišajo za polovico;

3. če je z eno sodbo obsojenih troje ali več oseb, se takse iz šte. 1 podvojijo.

Za vsako kazensko odločbo katerega koli sodišča se plača za vsakega obsojenca stalna taksa L. 30.—.

Gornje takse so nerazdelno zavezane plačati vse za isto kaznivo dejanje obsojene osebe.

Takse oproščene so sodbe in odločbe o prestopkih zoper pravilnike krajevnne, mestne in poljske policije.

Takse vpišejo v pisarniške vpisnike sodišča prve stopnje; pobirajo se hkrati s stroški sodnega kazenskega postopka in z denarnimi kaznimi, če jih je kaj, na način, ki ga določajo predpisi o sodnih taksah.

Člen 29. — Za vsako kazensko sodbo kasacijskega sodišča, s katero se zavrne ali izreče za nedopustno revizija oz. priziv stranke, se plačujejo naslednje takse:

če je en sam obsojenec taksa lir 50.—,

če sta dva obsojenca taksa lir 80.—,

če so trije ali več obsojencev taksa lir 100.—.

Taksa na biljarde

Člen 30. — Z veljavnostjo od 1. januarja 1943-XXI se taksa na biljarde po tar. post. 98 taksnih tarife bivše jugoslovanske vlade določi z lir 100.— na leto za vsak biljard; takso odmerjajo in pobirajo občine na način in ob času, določenih po sedaj veljajočih predpisih ter se ta dohodek steka v občinski proračun.

Davek na dohodek hišnega služabništva

Člen 31. — Z veljavnostjo od 1. januarja 1943-XXI se davek na dohodek hišnega služabništva, ki se pobira od 18. februarja 1934 po tretjem odstavku, dodanem členu 95. zakona o ne-

posrednih davkih z dne 1. aprila 1928, določa, včevši vse doklade, z zneskom lir 30.— na leto za vsako osebo; odmerjajo in pobirajo ga občine na način in ob času po veljajočih predpisih ter se ta dohodek steka v občinski proračun.

Od istega dne dalje prenehajo veljati davčne karte, predpisane za plačevanje tega davka.

Taksa na vstopnice k javnim prireditvam

Člen 32. — Državna taksa na vstopnice k javnim prireditvam po tarifi postavki 99 veljajoče takse tarife bivše Jugoslavije se spreminja takole:

a) celotni kosmati dohodek od predstav in zabav za občinstvo proti plačilu v gledališčih in drugih zaprtih prostorih z opernimi deli, dramatičnimi deli, operetami, pevskimi in glasbenimi koncerti, revijami, plesnimi veselicami, cirkuškimi predstavami, varieteti vsake vrste je zavezan državni taksi v višini 10%.

To takso morajo plačati pristojnemu davčnemu uradu podjetnik, zakupnik ali kdor koli je dobil po zakonu predpisano dovolilo oblastva javne varnosti, in sicer v dopoldanskih urah na dan po vsaki zgoraj navedenih predstav ali zabav.

Vstopnice, ki se zahtevajo za obisk gori omenjenih prireditev, po odbitku državne takse ne smejo izkazovati ulomkov po 5 centezimov.

Celotni kosmati dohodek sestoji iz zneska vstopnic ter prostonov vseh vrst lož, prodanih za predstavo ali zabavo.

b) Na vstopnico za kinematografe in varietete, za katerih sporedu je vsaj ena filmska točka, se plačuje državna taksa v višini 15%, pobira pa se z državnimi žigosanimi vstopnicami, ki jih dobavljajo neposredno davčni uradi.

Za vsako vstopnico se plačuje nadalje stalna pristojbina 10 centezimov za povračilo stroškov natiska in nadzorstva.

Doklade na državno takso, ki se merda pobirajo v prid občin in državnega gledališča, ostanejo nespremenjene.

Člen 33. — Državna taksa iz črk a) in b) prednjega člena se mora pobirati tudi od dobroteljskih prireditev in od prireditev, katerih dohodek je določen za posebne namene kot neposredni dobiček organizatorjev.

Čl. 34—36. vsebujejo podrobnejša določila glede vstopnic, sestavljanja obračunov o pobranih vstopnicah, o vpisovanju dnevnih izkazov izrzkov ter plačevanju te takse, ki se plačuje pa tudi lahko pavšalno ob popustu 25 do 50%.

Taksa po tem določilu se mora plačati pristojnemu davčnemu uradu do dvanajste ure dneva po vsaki prireditvi.

Dogovor za tako dovolitev se mora predložiti finančnemu ravnateljstvu v odobritev.

Takse proste vstopnice

Člen 37. — Državne takse so proste: stalne imenske vstopnice, ki jih razdajo podjetniki ali prireditelji javnih prireditev brezplačno; toda njih število ne sme presegati 3% števila mest, razpoložljivih v prostorih.

Seznam brezplačnih vstopnic se mora priobčiti finančnemu ravnateljstvu in Inspektoratu ljudske prosvete konec vsakega tretjega meseca, če gre za predstave ali zabave v skupinah ali serijah, v vsakem drugem primeru pa pred pričetkom predstave ali zabave.

Člen 38. — Oblastva javne varnosti ne smejo izdajati dovolil za otvoritev prostorov, določenih za gledališke predstave, kinematografe ali varietete in dovolil za vse druge javne predstave ali zabave, če prosilec ne do-

kaže, da je pristojnemu davčnemu uradu pisмено izjavil, da se zavezuje plačevati državne takse v predpisanih oblikah in rokih. To se mora dokazati s predložitvijo duplikata omenjene pisмене izjave z vizumom davčnega urada. Na zahtevo navedenega urada se izdaja dovolilve tudi veže na položite varšotine.

Člen 39. določa, kako se izvaja nadzorstvo o pobiranju te državne takse.

Globe

Člen 40. — Če se državna taksa ne plača ali se ugotovi prevara ali popačba pri sestavitvi izkaza o izrzk, predpisanega po členu 35., se izreče globa L. 60.— za vsako vstopnico oziroma obračun, za katero se državna taksa ni plačala oziroma za katerega se je ugotovila prevara ali popačba pri sestavitvi izkaza.

Enako se izreče globa L. 60.— zoper upravitelje kinematografov za vsako vstopnico, ki se ni izdala ali ki se je izdala brez takse ali nezadostno taksirana.

Za zamudo pri plačevanju državne takse po členu 37. se plača zvišana taksa 12% zneska takse, ki se je prekršno plačala.

Člen 41. — Prepovedano je:

1. prodajati taksirane vstopnice, ki niso cele ali ki so sestavljene iz delov ene ali več taksiranih vstopnic, ali uporabljati taksirane vstopnice, katerim se pozna, da so bile že uporabljene;

2. uporabljati nezadostno taksirane vstopnice.

Člen 42. — Nekvarno kaznim na prostosti po veljajočih kazenskih zakonih se, kdor ponareja s to naredbo predpisane vtisnjene kolke ali vodni tisk, kolke, punce, klišeje ali druge priprave, s katerimi se dajo ponarejati papir z vodnim tiskom, taksi vtisnjenj kolki, kolki ali druge takse vrednotnice, ali kdor vedoma razpečava ali uporablja papir z vodnim tiskom, vtisnjenim kolkom, takse punce, klišeje ali druge ponarejene priprave, kaznuje z globo od L. 2000.— do L. 5000.—.

Z globo od L. 1.000.— do L. 2.000.— se kaznuje, kdor si prikrbi pravi papir z vodnim tiskom, pristne vtisnjene kolke, punce ali klišeje in jih uporablja na škodo državnega zaklada.

Globi od L. 300.— do L. 1.000.— zapade, kdor vedoma ima ponarejene papir z vodnim tiskom, punce, vtisnjene kolke ali klišeje ali za ponarejanje namenjene priprave ali papir, kolke ali druge takse vrednotnice, izdelane ali vtisnjene, s ponarejenim vodnim tiskom, vtisnjenim kolkom ali klišejem, ali kdor uporablja že rabljen taksi papir, kolke ali druge takse vrednotnice ali jih razpečava.

(Konec prihodnjt)

Grški delodajalci morajo dati hrano svojim delavcem

Grška vlada je izdala naredbo, ki je za delodajalce izredno važna. Po tej naredbi imajo delodajalci dolžnost, da dajejo svojim nameščencem in delavcem dvakrat na dan hrano. V primerih, ko delodajalci iz kakega utemeljenega razloga ne bi mogli dati hrane, dobe delojemalci odškodnino, ki znaša 1200 drahem dnevno, kjer se ne daje nikaka hrana in 500 drahem, kjer se daje hrana samo enkrat dnevno. Ta naredba velja tako za zasebna kot za javna podjetja. Namen naredbe je zagotoviti tudi manj premožnim slojem zadostno hrano brez ozira na dvig cen.

Gostilničarji!

Naročite se na »Trgovski list«!

Iz italijanskega gospodarstva

Minister za korporacije je uredil prodajo čevljev v škatlah in brez škatele. Dokler ne izide nov odlok, se smejo čevlji prodajati po starem načinu v škatlah ter sme trgovec za vsako škatto zahtevati odškodnino 2 lir, za škattole, v katerih se prodajajo otroški čevlji, pa največ 1 liro. Ko poide sedanja zaloga škatele, se bodo morali čevlji prodajati brez škatele.

Ministrstvo za kmetijstvo in gozdove pripravlja novo naredbo o preskrbi in razdeljevanju sena in slame. Zaloga sena in slame se bodo v prvi vrsti uporabljale za enakomerno oskrbo vseh pokrajin. Kmetijsko ministrstvo pripravlja nadalje naredbo, s katero se bo uvedla kontrola pri zbiranju jaje, kokoši in kuncev.

Ministrstvo za korporacije je določilo na podlagi revizije cenika za alkoholne pijače nove cene za žganje.

Ker ni bila obnovljena pogodba o italijansko-turškem plačilnem prometu, se odslej razvija blagovni promet med Italijo in Turčijo samo na kompenzacijski podlagi. Finančna vplačila za Turčijo se smatrajo kot devizna vplačila. Turška finančna vplačila pa se lahko tudi v bodoče vplačujejo na klirinški račun, ker izkazuje ta račun aktivni italijanski saldo.

V Varni se je ustanovila italijansko-bolgarska plovna in prevozna družba »Istvolc«, ki bo pospeševala blagovno izmenjavo med Italijo in Bolgarsko. Zlasti bo družba izkoriščala prometne možnosti na Donavi.

Za leto 1943 je predvidena večja blagovna izmenjava med Italijo in Belgijo. Italija bo dobavila Belgiji večje količine tekstilnega blaga in keramičnih izdelkov, Belgija pa bo stopnjevala svoj izvoz konj in krzen v Italijo.

Naredba o izdelovanju pohištva je stopila 16. februarja v veljavo. Na podlagi te naredbe si bo mogel v bodoče nabaviti novo pohištvo samo tisti, kateremu je bilo pohištvo zaradi višje sile uničeno ali poškodovano. Nadalje si smejo nabaviti novo pohištvo tisti, ki so morali zapustiti svoje bivališče ali oni, ki se vračajo v domači kraj ter novoporočenci. V posebnih primerih bo dovoljena nabava novega pohištva tudi javnim uradom in poklicnim ustanovam, ki pa morajo dokazati potrebo nakupa.

Centrala družbe Società per il Finanziamento di Imprese Telefoniche v Milanu, ki ima 375 milijonov lir delniške glavnice, sporoča v svojem poslovnem poročilu, da bo z novimi stavbami, ki so v delu, mogla povečati ob koncu leta svojo proizvodnjo na 360 milijonov kilovatov. Skupno s pogodbami, ki jih je pred kratkim sklenila o pridobivanju novih energij, bo mogla družba zadostiti vsem potrebam v svojem okraju, čeprav so potrebe po električnem toku močno narasle.

Železarska in električna družba Terni je imela te dni izredni občni zbor, ki je sklenil, da se glavni za družbe zviša od 1200 na 1500 milijonov lir. V ta namen se bodo izdale nove delnice. Stari delničarji lahko vpišejo nove delnice v razmerju 4:1.

Italijanska družba SIDA (italijanska družba za donavsko plovbo) je ustanovila svojo podružnico v Zagrebu. Osnovna glavnica rimske družbe znaša 10 milijonov lir, glavnica zagrebške podružnice pa 200.000 lir.

Podružnica znane milanske družbe Montecatini za rudarsko in kemično industrijo v Zagrebu je razširila svoj delokrog in bo odslej tudi postavljala tvornice superfosfata, žveplene kisline in modre galice.

Italijanska družba za ladijski promet po Donavi Sinda je ustanovila svojo podružnico v Zagrebu. Podružnica bo skrbel za prekladanje blaga v hrvatskih rečnih pristaniščih.

Gospodarske perspektive za leto 1943.

Pod tem naslovom daje »Internationaler Holzmarkt« naslednjo napoved o razvoju mednarodnega lesnega gospodarstva v tem letu.

Kakor vsako leto so bili tudi letošnji izpolnjeni tedni okoli novega leta s trgovinskimi pogajanjmi, ki naj ustvarijo podlago za blagovno izmenjavo evropskih kontinentalnih držav. Pri teh pogajanjih se je pokazalo, da postaja navzlic vsem vojnim težavam evropski veleprostor vedno bolj gospodarska enota. Gospodarska periferija evropskega veleprostorja se je pomaknila tako daleč na vzhod, da je življenjska podlaga evropskih dežel v vsakem pogledu zagotovljena. To zlasti jasno kaže sektor — les.

Lesne pogodbe Italije

Temeljnega pomena so zlasti dogovori, ki sta jih sklenile med seboj Italija in Nemčija. Že 13. novembra 1942 so se uspešno zaključila pogajanja Italijansko-nemškega trgovinskega odbora. Tedaj se je razpravljalo o blagovni izmenjavi in gibanju cen, poleg tega pa so se dogovorile poenostavitve za izvoz in uvoz.

V Rimu se je nadalje podpisal po italijansko-finskem odboru sklenjeni sporazum o blagovni izmenjavi. Dogovorilo se je povečanje finskih dobav v Italijo. Tako bo povečala Finska dobave lesa, celuloze in papirja.

V decembru sklenjena trgovinska pogodba med Italijo in Romunijo ureja blagovno izmenjavo za čas od 1. oktobra 1942 do 30. septembra 1943. Poleg tega so bile določene cene za najvažnejše blago. Romunija bo po tej pogodbi dobavljala večje količine lesa in lesnih izdelkov.

Italija se je nadalje dogovorila s Slovaško glede večjih lesnih dobav. Tudi z Madžarsko je sklenila Italija dogovor glede lesnih dobav, zlasti dobav trdega lesa. Tudi s Hrvatsko je sklenila Italija dogovore glede dobav lesa in glede cen. Pred nedavnim je Italija sklenila z Bolgarsko sporazum o plačilnem prometu ter velja ta tudi za italijansko-albansko carinsko unijo.

Nemške lesne pogodbe

Že tedne pred koncem leta se je Nemčija pogajala s svojimi evropskimi trgovskimi partnerji, da si zagotovi potrebne lesne pošiljke po trdnih cenah in da si zagotovi potrebne vrste lesa. Posebno važnost je Nemčija polagala na sklenitev pogodb s Finsko in Švedsko. Že v dneh od 30. novembra do 3. decembra je zasedal v Berlinu nemško-finski lesni gospodarski odbor. Pri tej priliki so se določile cene za jamski in tkivni les, nadalje za debla, tračnice in furnirje. Cene so se prilagodile notranjemu finskemu prometu. Cene za les iglavcev in okrogli les listovcev niso bile dogovorjene, ker naj se najprej dobavi les iz starih pogodb. Za rezani les so postavili strokovnjaki novo lestvico za cene, ki je stopila 1. januarja 1943 v veljavo.

Tudi nemško-švedska trgovinska pogodba se je sklenila za 1. 1943. S pogodbo so Švedsi popolnoma zadovoljni, kakor se vidi iz poročila švedskega lista »Dagens Nyheter«, ki piše med drugim: »Za 1. 1943 sklenjena trgovinska pogodba ima formalno enako izgradnjo kakor v prejšnji vojni med Švedsko in Nemčijo sklenjeni dogovori. Blagovna izmenjava in plačila so dogovorjena za vse kolegarsko leto. Za nekatere važne predmete pa se je dogovorila polletna ureditev. Po 1. juliju 1943. izvršene švedske dobave bodo odvisne od nemških premogovnih dobav v prvih šestih mesecih. Kreditov, kakor so bili dogovorjeni po prejšnji pogodbi, nova pogodba ne

predvideva več. Nova pogodba potrjuje, da so dosegli nemško-švedski trgovinski odnošaji zaradi vojne sicer nekoliko omejen, toda stabiliziran obseg in da ustreza blagovna izmenjava obojestransko dobro pretehtani potrebi.«

Z nemško-nordijskimi pogodbami je tudi prosta pot za skandinavski les v Dansko, Nizozemsko in Belgijo.

Tudi z jugovzhodnimi evropskimi državami je vodila Nemčija številna pogajanja. S Slovaško so bili dogovorjeni novi kontingenti in nove cene, in sicer ločeno za Nemčijo in ločeno za Protektorat. Tako znaša n. pr. kontingent za rezani les iglavcev za Nemčijo 175, za Protektorat pa 275.000 m³.

Tudi s Hrvatsko, Madžarsko, Romunijo in Bolgarsko so bile podpisane dobavne pogodbe.

Pogodbe jugovzhodnih držav

Poleg številnih pogodb, ki so jih sklenile jugovzhodne evropske države z Italijo in Nemčijo, treba še navesti številne pogodbe, ki so jih sklenile te države med seboj. Tako sta se dogovorile Romunija in Madžarska glede medsebojne prepustitve drv za kurivo. Romunija bo dobavljala po pogodbi Turčiji celulozo in staničnino, Hrvatska bo dobavila Srbiji drva. Med Švedsko in Madžarsko so bili dogovorjeni kontingenti za trdi les. Enaka pogodba je bila sklenjena med Švedsko in Slovaško. Tudi med Madžarsko in Slovaško je bil sklenjen dogovor o lesnih kontingentih, sedaj pa si Madžarska prizadeva, da bi se ti kontingenti zvišali. Madžarska dobi poleg tega les tudi iz Ostmarke ter Generalne gubernije.

Novo industrije v Srbiji

V časih pred svetovno vojno je industrijski razvoj Srbije napredoval zelo počasi. Kasneje pa se je v Srbiji ustanovilo mnogo industrijskih podjetij, predvsem pa je mnogo podjetij preneslo svoj sedež v Beograd, ker so tu uživala industrijska podjetja znatne davčne in tudi druge olajšave.

Ves delniški kapital družb, ki so v aprilu 1941 še ostale na ozemlju Srbije in Banata, je znašal 3351 milijonov dinarjev, kar je približno 44 odstotkov vsega delniškega kapitala v bivši Jugoslaviji, ki se je cenil na približno 8 milijard din. Velika večina vsega srbskega delniškega kapitala je bila v Beogradu, namreč 2900 milijonov din ali 83% vsega delniškega kapitala v Srbiji in Banatu. Od tega kapitala je bilo naloženo v kreditne zavode 1529 milijonov ali 43% vsega kapitala, v zavarovalnice 31 milijonov ali 0,8%, v druga gospodarska podjetja 1990 milijonov din ali 56 odstotkov. V okviru kreditnih zavodov so imeli zasebni zavodi 754 milijonov, Priv. agrarna banka in Priv. Zanatska banka pa skupaj 775 milijonov din kapitala. Od 1990 milijonov, ki so bili naloženi v druga podjetja, je odpadlo na rudarska podjetja 608 milijonov, na industrijska 726, na trgovinska 125 in na druga podjetja 310 milijonov din.

Po zaključku vojnih operacij so se kmalu začela ustanavljati v Srbiji nova podjetja. Prva podjetja so se ustanovila že v juniju. Do konca leta 1941 je po sicer nepopolnih podatkih bilo ustanovljenih 20 novih delniških družb z delniško glavnico 117,65 milijona din. Na čelu sta bili dve radijski družbi s skupno 36 milijonov din kapitala. Nato so sledile: dvojice založniških podjetij s skupno 33,5 milijona din, ladjedelniška družba z 10 milijoni, 8 delniških družb za

Druge lesne pogodbe

Švica je vodila številna pozitivna pogajanja z različnimi evropskimi državami. Dne 24. novembra je bila podpisana švicarsko-finska pogodba, ki ureja blagovni promet za leto 1943. Vsa blagovna izmenjava naj po vrednosti znaša 15 do 20 milijonov švic. frankov. Finska bo v prvi vrsti dobavljala rezani les, vezane plošče, celulozo in papir. Že dalj časa se pogaja Švica zaradi lesnih dobav z Madžarsko in Slovaško. Slovaška je že dve leti največja švicarska dobaviteljica lesa. Skladno s tem so bili tudi za letos dogovorjeni kontingenti zlasti za dragocen les listovcev, a tudi za oglje. Če bo letos dobavljala Švici les tudi Francija, še ni gotovo.

Kako zelo je postal evropski veleprostor dejstvo, kažejo številne trodržavne pogodbe. Taka pogodba se je sklenila med Finsko, Švedsko in Dansko. Razne finske lesne dobave, ki v medsebojni blagovni izmenjavi ne najdejo plačilnega izravnanja, se obračunajo po trojnem kliringu čez Švedsko. Podobna pogodba, ki zvišuje blagovno izmenjavo in poenostavlja plačila, je bila sklenjena med Italijo, Madžarsko in Hrvatsko. Na isti črti je tudi dogovor Slovaške narodne banke, po katerem se razvija slovaško-norveški plačilni promet po Nemški obračunski blagajni v Berlinu.

S tem pa nikakor še niso izčrpane vse pogodbe za ureditev blagovne izmenjave, ki so jih sklenile evropske države. Vendar pa že naštetih zadostno kažejo, da je bilo sklenjeno toliko pogodb, da je tudi za peto vojno leto blagovni promet zagotovljen, zlasti pa urejene lesne dobave.

2 družbi za prodajo premoga s skupno 2 milijonoma in

1 založniška družba z delniško glavnico pol milijona din.

Pripomniti je treba še to, da je sedaj v novih delniških družbah udeležen predvsem domači kapital, dočim je pred vojno prevladoval v delniških družbah inozemski kapital.

Denarništvo in zavarovalstvo

Prenos švicarskih finančnih kreditov

Istcambi sporoča z okrožnico št. 8 — Švica z dne 6. januarja t. l. glede ureditve švicarskih finančnih kreditov, da se bodo še nadalje 100%no prenašali švicarski finančni krediti, ki predstavljajo dohodke iz dividend, ki so jih delniške družbe izplačale pred 1. julijem 1942, pod pogojem, da se izvrši vplačilo v kliring do in ne po 31. marecu 1943.

Sprememba zakona o Bolgarski narodni banki

Finančni minister Božilov je s obratno predložil zak. načrt, s katerim se spreminja zakon o Bolgarski narodni banki. Sprememba pravil naj omogoči banki, da v primeru potrebe izvede večje denarne operacije, kakor se utemeljuje v poročilu finančnega ministra sprememba pravil. Z novim zakonom bi dobil ministrski svet pravico, da vzame iz prometa novce in da stavi v promet nove novce v obsegu, ki je v skladu s potrebami dežele.

Po novem zakonu bodo vodili banko guverner, dva podguvernerja in štirje direktorji, ki vsi skupaj tvorijo upravni svet banke. Plenarni svet Bolgarske narodne banke pa tvorijo omenjeni upravni svet banke, nadalje guverner Bolgarske kmetijske in zadružne banke ter štirje drugi člani. Dva člana izvolijo trgovinske zbornice, enega sofijska borza za vrednostne papirje in enega kmetijske zbornice. Plenarni svet mora določiti osnovna načela, po katerih naj vodi banka svojo politiko. Po novem zakonu se imenuje guverner in oba podguvernerja s kraljevim ukazom na predlog finančnega ministra ter v soglasju z ministrskim predsednikom.

Upravni svet banke določi s soglasjem ministrskega sveta roke za zamenjavo bankovcev, ki pridejo iz prometa, z novimi. Vrednost nepravčasno v zamenjavo predloženih bankovcev zapade Bolgarski narodni banki.

Delniške družbe na Bolgarskem

Leta 1941. je bilo na Bolgarskem 1426 delniških družb, ki so imele 4,967 milijonov levov vplačanega kapitala. Bolgarski kapital je bil udeležen pri 1313 družbah s 3,747 milijoni levov. Spodnja tabela kaže podrobneje, kako je udeležen bolgarski kapital v delniških družbah:

šte- vilo	vrsta družb	milijonov levov kapitala	%
37	kreditnih	271,0	79,2
9	zavarovalnic	96,6	76,2
29	transportnih	34,2	56,1
576	industrijskih	2.572,3	76,2
662	trgovinskih	773,6	70,5
Tujega kapitala pa je bilo pri			
4	kreditnih	161,0	20,8
14	zavarovalnicah	27,0	28,8
8	transportnih	18,1	43,9
40	industrijskih	736,1	23,8
38	trgovinskih	277,0	29,5

Večstranskemu klirinškemu prometu po Obračunski blagajni v Berlinu je sedaj priključeno 19 evropskih držav in ozemelj.

Borzni promet je bil v Nemčiji omejen. Sobotnih borznih seštevank ne bo več. Pokrajinske borze smejo imeti samo tri sestanke tedensko. Borzni čas je skrajšan na eno uro, število tvrdk, ki imajo pristanek na borzo, je bilo zmanjšano.

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete, Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6, Selenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Svetovna proizvodnja mleka

Mleko je eno izmed najvažnejših, najdragocenejših in najbolj razširjenih jedil na vsem svetu. Noben organski proizvod ne more v polni meri nadomestiti mleka, piše člankar v rimskem strokovnem listu »Autarchia e Commercio« ter nadaljuje:

Mleko je zato edina hrana, ki vsebuje vse snovi, potrebne človeškemu telesu za njegov razvoj in ohranitev. Izločitev mleka iz prehranitvenega programa zahteva pritegnitev večje množine drugih živil, če se hočejo doseči enaki fiziološki uspehi. Glavna substanca mleka je voda (83,34%), ostane pa tvorijo maščobe, sirni, beljakovina ter razne rudninske in vitaminozne snovi.

Glede na biološko in fiziološko vrednost je mleko v zmernih pasovih obeh polobel najvažnejši činitelj v bilanci maščob, pa naj se mleko uživa v naravnem stanju, ali v obliki surovega masla, sira, v prahu ali v kondenzirani obliki.

Zivinoreja in mlekarstvo vplivata v zmernih pasovih tudi na one poljedelske panoge, ki se ne bavijo posebej z mlečno industrijo. Poljedelstvo je odvisno od prirode, njegova proizvodna moč pa od naravnih pogojev. Odtod razdelitev dela v svetovni poljedelski industriji. Velika možnost intenzivne zivinoreje in močne mlečne industrije sta mogoči le v zmernih pasovih. Na severu je močno razvila zivinoreja na Norveškem, Švedskem, Finskem, Danskem, Nizozemskem in v Kanadi. Na jugu na Novi Zelandiji, v Avstraliji in Argentini. Razmerje živalskih repov v primeri s prebivalstvom je naslednje: V Nemčiji pride na tisoč prebivalcev 177 repov, na Letonskem 441, na Danskem 428, na Estonskem 395, na Finskem 350,

na Švedskem 307, na Norveškem 288, v Italiji pa samo 87. V Kanadi 351, v Zedinjenih državah 193, na Novem Zelandu 1208, v Avstraliji 468, v Južni Afriki 458, v Argentini 426.

V tropskih pokrajinah je namesto zmanjšane zivinoreje tem bolj razvita odgoja oljnatih rastlin. Nemčija je zaradi svojega zemljepisnega položaja na sločiču obeh pasov, zato se moreta tam razvijati tako zivinoreja kakor oljnata industrija.

Svetovna proizvodnja mleka temelji na kravjem mleku. Koza, ovca in druge živali prispevajo le v manjši meri in samo v nekaterih pokrajinah. V Indiji bivolica, v Grčiji, Turčiji in Albaniji koza, ovčje mleko pa služi večinoma za proizvodnjo sira.

Po statističnih podatkih od 1934 do 1938 je znašala svetovna proizvodnja mleka 250 do 270 milijard litrov. Od te vsote odpade na kravje mleko 230 do 240 milijard litrov. Skoraj polovico svetovne proizvodnje da Evropa z Nemčijo na čelu. Ameriške Zedinjene države proizvajajo 60 do 61 milijard litrov, t. j. skoraj polovico evropske produkcije. Južna Amerika proizvaja 8 do 9 milijard litrov, Oceanija 10 milijard, Afrika pa niti dve milijardi litrov. Proizvodnja mleka je v stalnem porastu. V letih 1934 do 1938 je narasla za 15 milijard litrov. Večja produkcija ni odvisna samo od vedno boljše odgoje živali, temveč tudi od zboljšanja krme.

Dansko surovo maslo, določeno za izvoz, je notiralo 1. 1924 v Kodanju 161 kron za 100 kg, 1. 1938 pa 231 kron. V Nemčiji je v istem času poskočila cena surovemu maslu od 29,04 na 133,85 mark za stot.

bo to leto zasadilo še več virginia-tobaka.

Na norveškem trgu so se uvedle cigarete, ki se dobivajo brez nakaznic. Izdelane so iz samega hmelja.

Na Estonskem skušajo pokriti potrebo na tobaku z domačim tobakom z istočasno uporabo starih tobačnih zalog. Vse tobačne dobave, ki jih je Estonska prej dobivala iz Grčije, Bolgarske, Turčije in Združenih držav Severne Amerike, so sedaj izostale. Tobačna tovarna ETK Osrednje zadrudne zveze je prej zaposlovala 400 nameščencev ter je predelala do 500 ton surovega tobaka. Tobačna tovarna Leek v Revalu je na leto predelala 350 do 400 ton surovega tobaka in zaposlovala do 500 nameščencev. Izdelovala je cigare in cigarete, zlasti cigarete z ustnikom, tako imenovane papirose.

Madžarska tobačna režija predvideva za 1. 1943 povečanje izdatkov za 30 odstotkov od 80,8 na 105,3 milijona pengö. Pri tem se je upoštevalo povečanje proizvodnje, zvišanje tobačnih cen in podražitev tobaka, ki se bo uvozil iz vzhodnih dežel. Letos se bo v povečani meri uporabljal domači madžarski tobak. Njegova kakovost se bo skušala zboljšati. V večjem obsegu se bo gojil virginia-tobak.

Tobačna potrošnja Romunije se je v prvem polletju 1942 povečala za 23,7 odstotka.

Za leto 1942 se računa potrošnja tobaka v Združenih državah Sev. Amerike na 1370 milijonov liber, od česar odpade na »Flue-cured« vrste za izdelavo cigaret 762 milijonov liber. Potrošnja tobaka se je povečala v primeri s prejšnjim letom za 9 odstotkov.

Bolgarska bo elektrificirala železnice

Železniški minister inž. Radoslavov je te dni objavil članek, v katerem sporoča, da je bil narisan načrt, po katerem naj se v 20 letih izpopolni bolgarsko železniško omrežje. Po tem načrtu bi se najvažnejše železniške proge elektrificirale. V poštev pridejo predvsem železniške zveze Sofia—Pernik, Sofia—Bela Palanka, Sofia—Plovdiv in Sofia—Mezdra. Minister Radoslavov utemeljuje potrebo elektrifikacije železnice s tem, da potrebujejo bolgarske železnice na leto 350.000 do 400.000 ton visokovrednega premoga in da se mora visok odstotek vagonov uporabljati samo za prevoz premoga. Danes se uporablja približno ena četrtina vseh bolgarskih vagonov za prevoz premoga. Uporaba vagonov za prevoz premoga je samo v letih 1941 in 1942 narasla za 8 odstotkov. Zelo pa se je tudi povečal potniški promet, ki je v enem letu narasel za 26 odstotkov. Pri presoji bolgarskega železniškega vprašanja pa je treba tudi upoštevati, da se je zaradi priključitve Tracije, Macedonije in Lobrudže povečalo normalnotirno omrežje Bolgarske za 33, ozkotirno železniško omrežje pa za 11 odstotkov.

Ali ste že poravnali naročnino?

Gospodarske vesti

Potovalno turistični urad v Ljubljani je prevzela po naredbi Visokega komisarja družba CIT (»Compagnia Italiana Turismo«). Obveznosti in pravice iz pogodb med Zvezo za tujski promet v likvidaciji ter državnimi zavodi se prenesejo brez kakršnih koli stroškov na CIT. Vse osebe Potovalnega in turističnega urada pa prevzame družba CIT.

Italijansko-romunski tranzitni promet čez Hrvatsko se je začel s 1. februarjem.

Hrvatsko ministrstvo za narodno gospodarstvo kljub vsem prizadevanjem ni moglo dobiti v inozemstvu zadostnih količin modre galice. Ministrstvo je zato obvestilo vinogradnike, da bo dajalo modro galico samo v zameno za baker, medenino in bron, in sicer dobi vsak vinogradnik za 1 kg čistega bakra 3,5 kg modre galice.

Nemško-hrvatska trgovinska pogodba je bila podpisana v Zagrebu. Nemčija bo dobavljala Hrvatski kemične proizvode, tekstilne stroje, premog in tekoče gorivo, Hrvatska pa svoje proizvode, zlasti agrarne. Tudi vprašanje pošiljanja prihrankov hrvatskih delavcev v Nemčiji v Hrvaško je bilo s pogodbo rešeno.

Srbska centrala za železo je razglasila, da bo v bodoče prodajala električne bakrene napeljave in električne aparate samo proti oddaji starega bakra. Za vsak kilogram novih bakrenih vodov je treba oddati 1,3 kg starih napeljav ali 1,5 kg starega bakra.

Bolgarski trgovinski minister Zaharijev je predložil sobranju zakonski načrt o izkoriščanju solnih ležišč v Provadiji v severni Bolgarski. Ti rudniki naj bi povečali svojo kapaciteto na letnih 25.000 ton.

Slovaški državni gozdovi naj po

proračunu dosežejo v letu 1943 100 milijonov Ks čistega dobička. Od tega bi prejela državna blagajna 45 milijonov, dočim bi se ostanek uporabil za nakup novih gozdov.

Potrošnja papirja je bila v Slovaški s 1. januarjem omejena. Več časopisov je zaradi tega prenehalo izhajati.

Madžarske pošte so letos dale državi 47 milijonov pengö čistega dohodka, lani pa samo 34,8 milijona.

Posebna švicarska delegacija je prišla v Budapešto ter se pogajala z zastopniki madžarske poštvene industrije zaradi večjih dobav madžarskega poštstva v Švico. Pogajanja so bila uspešna ter bo Švica dovolila razne olajšave za uvoz poštstva.

Švicarski izvoz je v januarju v primeri s prejšnjim mesecem nazadoval od 179,0 na 123,1 milijona švic. frankov ali za 28 odstotkov. Švicarski uvoz pa od 172,4 na 156,9 milijona frankov.

Švica je imela do konca lanskega leta zaradi vojne 5,7 milijarde švicarskih frankov izdatkov, od katerih je dosedaj amortizirala že 1,1 milijarde frankov.

Švicarski narodni svet je odklonil predlog o omejitvi dividend, ker je davek na vojne dobičke že zadostno zajel dobičke delniških družb.

Švedska namerava sezidati ob Botniškem zalivu tovarno za izdelavo umetnega kavčuka, in sicer po načinu, ki ga je iznašel neki švedski inženir. Tovarnica bo postavljena s sodelovanjem države.

V Franciji so začeli kmetje gojiti riž. Lanska letina je bila zelo dobra. Letošnje leto bodo gojili riž na več tisoč hektarjih zemlje.

Južna Afrika bo vrnila Angliji vse svoje dolgove, da ne bo imela Anglija nobenih terjatev več v Južni Afriki.

Poravnajte naročnino!

Podrobnosti iz tobačnega gospodarstva

V poslovnem poročilu angleške tobačne tvrdke »Carreras« se navaja, da so ostali čisti dobički tobačnih tvrdk navzlic večji tobačni potrošnji neizpremenjeni. Tako se je zvišal kosmati dobiček tvrdke Carreras od 0,9 na 2,5 milijona funtov, čisti dobiček pa je padel za 21.000 funtov na 578.000 funtov. Ves višji dohodek je pobral fiskus.

V Horsholmu na Danskem se je ustanovila tovarna za kvašenje tobaka. Tovarna je dobila dovoljenje, da nakupi 400.000 kg danskega tobaka. V kratkem pride v promet mešanica iz danskega in inozemskega tobaka. Danska tobačna žetev v l. 1942 je bila znatno boljša ko prejšnje leto. Ceni se na 800.000 kg in je tobak tudi kakovostno boljši. Smatra se, da se

Cenjenim trgovcem priporočamo svoje izdelke:

Toaletno milo ANITA, kozmetično kremo ANITA, rožno vodo, rožno mleko, muholovce itd.

„MERKUR“, tovarna mila in kemičnih izdelkov **Ljubljana**, Stari trg št. 17

F. HREHORIČ

Manufakturna veletrgovina na veliko

LJUBLJANA

Telefon 24-04

Telefon 24-04

Zanatska banka a. d. Ljubljana

izvršuje bančne posle
po najugodnejših pogojih

**Lepa tiskovina
dviga Vaš ugled**

Mi Vam tako tiskovino lahko izgotovimo hitro in po

zmernih cenah v Vaše popolno zadovoljstvo

**TISKARNA
MERKUR
D. D.**

**LJUBLJANA
GREGORČIČEVA 23
TELEFON ŠT. 25-52**

OKVIRJE izdeluje specialist **Wolfova 4** **KLEIN**